

8.

Wartość informacji przekazywanych przez radio

I. PROSPEKT WARTOŚCI

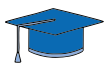
1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój intelektualny

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Umiejętność gromadzenia i weryfikowania informacji

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Porządkowanie i selekcja informacji radiowych

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Informacja radiowa poszerza wiedzę o świecie.
- Typy audycji radiowych.
- Radio – przekaz słowny i muzyczny.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIA, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Należy słuchać radia ze świadomością, o czym jest mowa i jaką muzykę przekazują stacje.
- Należy stosować kryterium wiarygodności przekazywanych treści.
- Poprzez radio nawiązuje się relacje z innymi.
- Poprzez radio poszerzam swoją wiedzę o świecie.

Zasady

- Wybieram konkretne i właściwe do mojego wieku audycje.
- Kontaktuję się z daną stacją radiową.
- Unikam natłoku niepotrzebnej informacji i muzyki.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Informacja radiowa nie zawsze jest zgodna z prawdą.
- Należy stosować ocenę moralną przekazu radiowego i ocenę jego przydatności.
- Radio powinno informować, pomagać w życiu, bawić i przekazywać wartości kultury.

Zasady

- Interesuję się tym, jakich audycji słucha moje dziecko.
- Stosuję selektywny wybór przekazu słownego i muzycznego.
- Dzielę się z innymi otrzymanymi informacjami oraz przeżyciami związanymi ze słuchanymi audycjami.
- Słucham audycji radiowych wraz z moim dzieckiem.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Przez radio nawiązuje się kontakt z innymi.
- Radio powinno wychowywać.
- Szkoła i wychowawca powinni reagować na treści przekazywane w określonych programach.

Zasady

- Wspólnie z wychowankami słuchamy określonych audycji radiowych.

- Traktuję radio jako pomoc dydaktyczno-wychowawczą¹.
- Audycje radiowe są inspiracją do poszukiwania nowych metod wychowawczych.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Korzystając ze szkolnego węzła radiowego, tworzymy szkolny program radiowy dla danej klasy lub dla wszystkich w szkole. Przeprowadzamy wywiady na interesujące nas tematy, zarówno wśród uczniów, jak i pracowników szkoły. Po kilku dniach lub tygodniach nadawania audycji organizujemy ankietę na temat działalności naszej rozgłośni. Analizujemy wyniki i zastanawiamy się, jak ulepszyć audycje.

¹ „Podobnie skutecznego wsparcia należy udzielać przede wszystkim dobrym audycjom radiowym i programom telewizyjnym, które są wartościowe dla rodzin. Szczególnie gorliwie powinny być popierane audycje katolickie, które nakłaniają słuchaczy i widzów do uczestniczenia w życiu Kościoła i przekazują im prawdy religijne. Tam, gdzie zajdzie taka potrzeba, należy z rozmysłem tworzyć katolickie stacje nadawcze, troszcząc się, aby ich audycje odznaczały się odpowiednim poziomem merytorycznym i skutecznością oddziaływania”. KDK 14.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

W sposób mądry i uporządkowany słuchamy radia oraz krytycznie ustosunkowujemy się do przekazywanych informacji i audycji. Poddajemy selekcji wiadomości uzyskiwane drogą radiową, w miarę możliwości porównujemy je z informacjami pochodzącymi z innych źródeł masowego przekazu. Radio dostarcza nam rozrywki, także intelektualnej.

1.10. ZAGROŻENIA

Radio jest traktowane jako sposób na zabicie wolnego czasu. Chaotycznie słuchamy wszystkiego, co jest przekazywane na antenie, nie przykładając wagi do nadawanych treści². Odbieramy otrzymywane przekazy bez oceny moralnej i bez weryfikacji z rzeczywistością. Zbyt dużo cennego czasu poświęcamy na bezwartościowe audycje, nie koncentrujemy się na wyławianiu z chaosu informacyjnego najważniejszych treści. Radio spełnia głównie cele komercyjne i przeszkadza nam w refleksyjnym sposobie życia³.

² „Bardzo łatwo jest dokonać złego wyboru, ponieważ zło przenika czasem pod pozorem dobra. Trzeba więc, abyście umieli wybierać dobro”. J. Glemp, *Prymas Polski do młodzieży...*, dz. cyt., s. 160.

³ „Każda treść o charakterze informacyjnym kształtowana jest w taki sposób, by odbiorca mógł ją zrozumieć i przyjąć. Dlatego jeśli zdarza się, że informacja mająca dotrzeć do odbiorcy w jakiś sposób doznaje zakłóceń, np. przez zafałszowane prawdy, wówczas rodzi się zagrożenie nie tylko dla osobistego rozwoju konkretnej jednostki, ale i dla pełnego rozwoju całego społeczeństwa”. A. Zwoliński, *Środki społecznego przekazu...*, w: *Encyklopedia nauczania spo-*

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Już od najmłodszych lat dziecko styka się z różnego typu mediami i środkami społecznego przekazu. Jest to między innymi radio. Dzieci, adekwatnie do swojego wieku, uczą się umiejętności gromadzenia i weryfikowania informacji zdobytych tą drogą. Warto proponować im audycje, które są wartościowe, poszerzają ich wiedzę o świecie, wyobraźnię i wrażliwość. W tym wieku należy unikać nadmiaru informacji i bodźców, tzw. „szumu informacyjnego”.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Julian Tuwim (1894-1953), polski pisarz, poeta, autor skeczy, librett operetkowych i tekstów piosenek, tłumacz literatury obcej. Współzałożyciel kabaretu literackiego „Pod Pikadorem” i grupy poetyckiej „Skamander”. Publikował w tygodniku „Wiadomości Literackie”. Brat polskiej literatki i tłumaczki Ireny Tuwim. Znany również z literatury dziecięcej. Jest autorem licznych wierszy i opowiadań. Są to m.in.: *Lokomotywa*, *Murzynek Bambo*, *Rzepka*, *Ptasie radio*, *O Grzesiu kłamczuchu i jego cioci*, *Zosia Samosia*, *Okulary*.

Ptasie radio

Halo, halo! Tutaj ptasie radio w brzozowym gaju,
Nadajemy audycję z ptasiego kraju.
Proszę, niech każdy nastawi aparat,
Bo sfrunęły się ptaszki dla odbycia narad:
Po pierwsze – w sprawie,
Co świtem piszczy w trawie?
Po drugie – gdzie się
Ukrywa echo w lesie?
Po trzecie – kto się
Ma pierwszy kąpać w rosie?

łeczno..., dz. cyt., s. 507; por. Jan Paweł II, *Do dziennikarzy zagranicznych. Informacja – odpowiedzialna wolność*, „L'Osservatore Romano” 1981, nr 2, s. 22-24.

Po czwarte – jak
 Poznać, kto ptak,
 A kto nie ptak?
 A po piąte przez dziesiąte
 Będą ćwierkać, świstać, kwilić,
 Pitpilitać i pimpilić
 Ptaszki następujące:
 Słowik, wróbel, kos, jaskółka,
 Kogut, dzięcioł, gil, kukułka,
 Szczygieł, sowa, kruk, czubotka,
 Drozd, sikora i dzierlatka,
 Kaczka, gąska, jemiołuszka,
 Dudek, trznadel, pośmieciuszka,
 Wilga, zięba, bocian, szpak
 Oraz każdy inny ptak.
 Pierwszy – słowik
 Zaczął tak:
 „Halo! O, halo lolololo!
 Tu tutututututu
 Radio, radijo, dijo, ijo, ijo,
 Tijo, trijo, trululululu
 Pio piopijolololololo
 Ploploploploplo halo!”
 Na to wróbel zaterlikał:
 „Cóż to znowu za muzyka?
 Muszę zajrzeć do słownika,
 By zrozumieć śpiew słowika.
 Ćwir ćwir świrk!
 Świr świr ćwirk!
 Tu nie teatr
 Ani cyrk!
 Patrzcie go! Nastroszył piórka!
 I wydziera się jak kurka!

Dość tych arii, dość tych liryk!
Ćwir ćwirczyrik,
Czyrczyr ćwirik!”
I tak zaczął ćwirzyć, ćwikać,
Ćwierkać, czyrkać, czykczyrikać,
Że aż kogut na patyku
Zapiał gniewnie: „Kukuryku!”
Jak usłyszy to kukułka,
Wrzaśnie: „A to co za spółka?
Kuku-ryku? Kuku-ryku?
Nie pozwalam, rozbójniku!
Bierz, co chcesz, bo ja nie skąpię,
Ale kuku nie ustąpię.
Ryku – choć do jutra skrzecz!
Ale kuku – moja rzecz!”
Zakukała: kuku! kuku!
Na to dzięcioł: stuku! puku!
Czajka woła: czyjaś ty, czyjaś?
Byłaś gdzie? Piłaś co? Piłaś, to wyłaż!
Przepióreczka: chodź tu! Pójdź tu!
Masz co? daj mi! rzuć tu! rzuć tu!
I od razu wszystkie ptaki
W szczebiot, w świegot, w zgiełk – o taki:
„Daj tu! Rzuć tu! Co masz? Wiórek?
Piórko? Ziarnko? Korek? Sznurek?
Pójdź tu, rzuć tu! Ja ćwierć i ty ćwierć!
Lepię gniazdko, przylep to, przytwierdź!
Widzisz go! Nie dam ci! Moje! Czyje?
Gniazdko ci wiję, wiję, wiję!
Nie dasz mi? Takiś ty? Wstydz się, wstydz się!”
I wszystkie ptaki zaczęły bić się.
Przyfrunęła ptasia policja
I tak się skończyła ta leśna audycja.

J. Tuwim, *Ptasie radio*,
w: I. Tuwim, J. Tuwim, *Tu-
wim dzieciom*, wyd. Na-
sza Księgarnia, Warsza-
wa 2012, s. 68-73.

Przytoczony tekst to znany wiersz Juliana Tuwima *Ptasie radio*. Ukazuje on świat ptaków z wykorzystaniem licznych środków poetyckich m.in.: personifikacji, słów dźwiękonaśladowczych, neologizmów, powtórzeń, które sprawiają, że tekst ten jest zabawny i atrakcyjny w odbiorze. Swoim śpiewem ptaki naśladują radio: są tu muzyka i dyskusje. Jednak, podobnie jak w ludzkim świecie, radio może być źródłem cennych informacji i kontaktu z pięknem, ale też powodem nieporozumień i kłótni.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

We współczesnym świecie głównym czynnikiem kształtującym opinię publiczną są różnorodne środki społecznego przekazu: prasa, kino, radio i telewizja. Dlatego na wszystkich, którzy się nimi posługują, bądź je inspirować, spoczywa ogromna odpowiedzialność. Środki te bowiem winny służyć człowiekowi, a więc prawdzie i dobru – najistotniejszym i niezbywalnym wartościom ludzkim. Stąd osoby pracujące w dziedzinie społecznego przekazu winny czuć się zaangażowane w kształtowanie i szerzenie poglądów zgodnych z prawdą i dobrem.

Jan Paweł II, *Kształtowanie opinii publicznej. Orędzie Jana Pawła II na XX Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu*, (24.01.1986), 5, w: tegoż, *Orędzia Papieskie na Światowe Dni Komunikacji Społecznej 1967-2002*, oprac. M. Lis, wyd. Edycja Świętego Pawła, Częstochowa 2002.

Jan Paweł II, *Człowiek nie powinien być uzależniony od środków technicznych*, (17.04.1982), w: tegoż, *Nauczanie papieskie V*, 1, 1982, dz. cyt., s. 536.

Jeżeli przekazy radiowo-telewizyjne nie stanowią czynnika sprzyjającego wzrostowi jednostki, i to nade wszystko w obrębie rodziny, tracą swoje znaczenie i skutek tego raczej istnienia. A mówiąc o wzroście, nie mam na myśli jedynie wzrostu religijnego, lecz także i w szczególności wzrost po prostu ludzki i kulturalny, w przekonaniu, że to, co jest autentycznie ludzkie, jest już domyślnie chrześcijańskie.

Elementarz Benedykta XVI (Josepha Ratzingera) dla pobożnych, zbuntowanych i szukających prawdy, oprac. M. Zawada, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2008, s. 216.

Staliśmy się olbrzymami w technice, a jednocześnie karłami w etyce w ogólności, w etyce informacji w szczególności. Kościół mówi w jednej ze swoich modlitw, że trzeba łączyć Bożą wiarę z ziemską wiedzą. Wtedy dopiero poznanie będzie prowadziło do prawdy, wiedza zaś do wykształcenia, do formacji i informacji człowieka!

3.2. PISMO ŚWIĘTE

Co mówię wam w ciemności, powtarzajcie w świetle, a co słyszycie na ucho, rozgłaszajcie na dachach (Mt 10,27).

Kto ma uszy do słuchania, niechaj słucha (Mk 4,23).

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Środki społecznego przekazu (w szczególności mass media) mogą doprowadzić do pewnej bierności u odbiorców, czyniąc z nich konsumentów niezbyt czujnych na to, co słyszą i widzą. Odbiorcy powinni narzucić sobie umiar i dyscyplinę w stosunku do mass mediów. Powinni kształtować w sobie światłe i prawe sumienie, by łatwiej opierać się niegodziwym wpływom (KKK 2496).

Por. KKK 2497.

IV. LITERATURA PRZEDMIOTU

Elementarz Benedykta XVI (Josepha Ratzingera) dla pobożnych, zbuntowanych i szukających prawdy, oprac. M. Zawada, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2008.

Encyklopedia nauczania społecznego Jana Pawła II, red. A. Zwoliński, wyd. Polwen, Radom 2003.

Franciszek, Homilia, kaplica w Domu św. Marty, (4.06.2013), w: *Alfabet Franciszka*, oprac. P. Żyłka, Wydawnictwo WAM, Kraków 2013, s. 69.

Jan Paweł II, *Człowiek nie powinien być uzależniony od środków technicznych*, (17.04.1982), w: tegoż, *Nauczanie papieskie V*, 1, 1982, red. F. Kniotek, wyd. Pallottinum, Poznań 1993, s. 535-536.

Jan Paweł II, *Do dziennikarzy zagranicznych. Informacja – odpowiedzialna wolność*, „L'Osservatore Romano” 1981, nr 2, s. 22-24.

Jan Paweł II, *Kształtowanie opinii publicznej. Orędzie Jana Pawła II na XX Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu*, (24.01.1986), w: tegoż, *Orędzia Papieskie na Światowe Dni Komunikacji Społecznej 1967-2002*, oprac. M. Lis, wyd. Edycja Świętego Pawła, Częstochowa 2002, s. 142-144.

Lepa A., *Funkcja logosfery w wychowaniu do mediów*, Archidiecezjalne Wydawnictwo Łódzkie, Łódź 2003.

- Mass media i ewangelizacja*, oprac. J. Janiec, Archidiecezjalne Wydawnictwo Łódzkie, Łódź 2004.
- Papieska Rada ds. Środków Społecznego Przekazu, Instrukcja duszpasterska o przekazie społecznym *Aetatis novae*, „L'Osservatore Romano” 1992, nr 6(13), 50-59.
- Paweł VI, Encyklika społeczna *Populorum progressio*, (26.03.1967), wyd. Tum, Wrocław 1999.
- Sobór Watykański II, Dekret o środkach społecznego przekazywania myśli *Inter mirifica*, (4.12.1963), w: tegoż, *Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, red. M. Przybył, wyd. Pallottinum, Poznań 2002, s. 87-95.
- Sobór Watykański II, Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym *Gaudium et spes*, (7.12.1965), w: tegoż, *Konstytucje, Dekrety, Deklaracje*, red. M. Przybył, wyd. Pallottinum, Poznań 2002, s. 526-606.
- Wyszyński S., *Kościół i media*, Instytut Wydawniczy Pax, Warszawa 2002.
- Zasępa T., *Media, człowiek, społeczeństwo. Doświadczenia europejsko-amerykańskie*, wyd. Edycja Świętego Pawła, Częstochowa 2000.
- Zwoliński A., *Słowo w relacjach społecznych*, Wydawnictwo WAM, Kraków 2003.